

SPOORZONE KADER VOOR BEELDKWALITEIT

CONCEPT
17-09-2020

SPOORZONE, KADER VOOR BEELDKWALITEIT

INTRODUCTIE

De Spoorzone is een verzameling van transformatiegebieden in de nabijheid van het spoor, vanaf de omgeving van station Gouda tot aan de omgeving van de Nieuwe Gouwe. De gemeente Gouda stelde het Ontwikkelperspectief Spoorzone op om de verschillende gebieden de komende tijd in samenhang te laten transformeren. Dit kader voor beeldkwaliteit is een uitwerking van één van de thema's in het Ontwikkelperspectief. Het kader voor beeldkwaliteit zal onderdeel uitmaken van de welstandsnota, zodat de ARK (Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit) deze als leidraad kan gebruiken bij de toetsing op ruimtelijke kwaliteit van nieuwe initiatieven in de Spoorzone.

De gemene deler van de verschillende gebieden in de Spoorzone is hun nabijheid tot het spoor en elkaar. Maar de gebieden hebben uiteenlopende ruimtelijke kenmerken en verschillende randvoorwaarden voor transformatie. Er is niet a priori een duidelijke samenhangende identiteit. En toch is dit wel wat het Ontwikkelperspectief beoogt, om daarmee een samenhangend stedelijk woonmilieu te creëren en een duidelijke en aantrekkelijke entree tot de stad te maken.

Het sturingskader voor beeldkwaliteit begint bij het benoemen van ruimtelijke structuren die nu of straks als samenhangend gezien kunnen worden. Nu, wanneer hier al duidelijke ruimtelijke kwaliteiten herkenbaar zijn die versterkt kunnen worden. En straks, wanneer nieuwe ontwikkelingen op meerdere kavels een herkenbare gemeenschappelijkheid hebben. Die nieuwe ontwikkelingen kunnen door het volgen van kaders voor beeldkwaliteit naar elkaar toe groeien en een samenhangende identiteit geven aan het gebied. Soms overlappen deze ruimtelijke structuren. Een enkele ontwikkeling kan dus te maken hebben met afstemming op meerdere samenhangende ruimtelijke structuren.

Een grote gebiedsontwikkeling zoals de Spoorzone heeft een zekere mate van onvoorspelbaarheid. Er verstrijkt tijd, de inzichten verschuiven. Dat vraagt om behendigheid in het sturen op samenhang in de ruimtelijke kwaliteit. Een vast eindbeeld vergt een kostbare en tijdrovende regie, en kan alsnog teleurstellen als dit maar ten dele waargemaakt wordt.

In dit sturingskader is de onzekerheid bewust opgezocht. Allereerst door te begrijpen dat binnen de spelregels die gelden voor de ontwikkelingen er soms meerdere goede oplossingen mogelijk zijn. Het sturingskader benoemt soms parallelle mogelijkheden en geeft daarbij steeds de relevante criteria voor een goede ruimtelijke kwaliteit.

De tweede vrijheidsgraad die is ingebouwd, is om een ruime hoeveelheid criteria te geven voor ruimtelijke kwaliteit,

waarbij niet aan al deze criteria voldaan hoeft te worden. Zo ontstaat ruimte om keuzes te maken. Wel geldt dat hoe groter een gebouw, of hoe prominenter een plek, hoe meer van de criteria zullen moeten worden gevolgd, of hoe zwaarder die criteria afzonderlijk zullen wegen in de beoordeling door de ARK.

De keuzeruimte wordt door Team Spoorzone ingezet om af te stemmen op de stedenbouwkundige randvoorwaarden bij afzonderlijke ontwikkelingen. Zo worden gericht kaders gegeven voor beeldkwaliteit.

In de sturing en beoordeling met behulp afzonderlijke criteria geldt dat een projectvoorstel geen optelsom moet zijn van afzonderlijke oplossingen, maar een integraal voorstel waarin de criteria zijn gehanteerd.

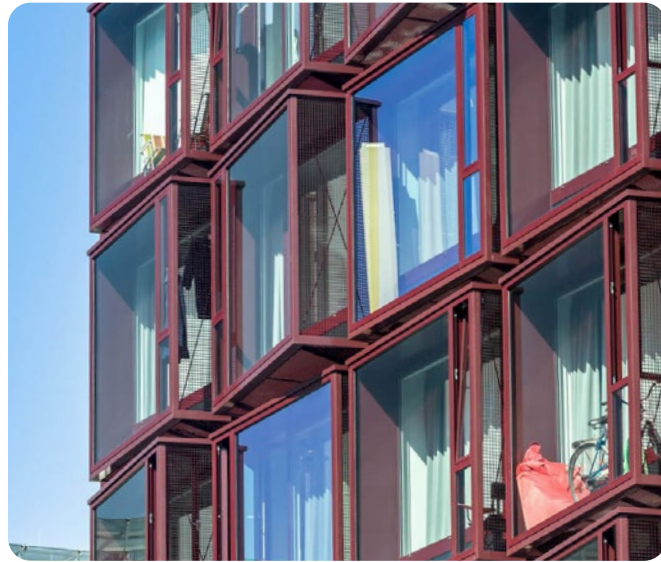
Doordat er één set van criteria is opgesteld voor de hele Spoorzone, zullen er gaandeweg samenhangende kenmerken ontstaan in het hele gebied zonder dat die samenhang vooraf hard is vastgelegd. Het wordt een soort herkenbaarheid van vergelijkbare oplossingen voor vergelijkbare ruimtelijke opgaven.

Dit kader voor beeldkwaliteit omvat niet alle deelgebieden van de Spoorzone. Wanneer ontwikkelingen er aanleiding toe geven zullen aanvullingen voor overige deelgebieden worden toegevoegd.

SPOORZONE, KADER VOOR BEELDKWALITEIT

INSPIRATIE

Bijzondere geluidwerende gevel

Gouda: toren met rustige ritmiek en verfijnd reliëf

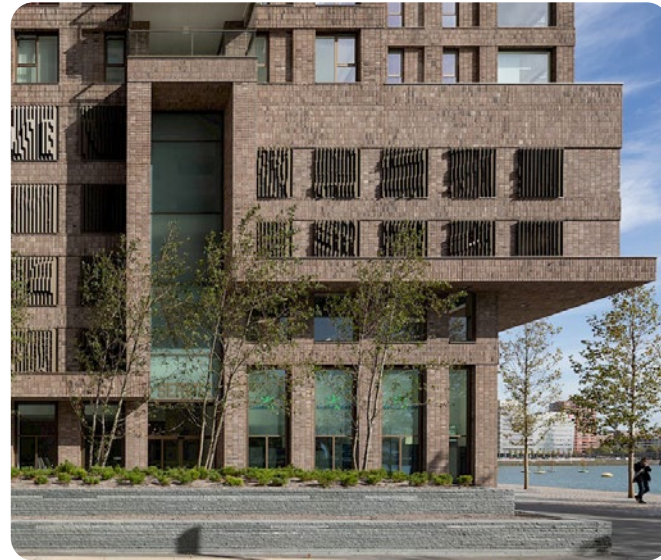
Gouda: expressief dankzij bijzondere balkons

Amsterdam: ingetogen verticaliteit, expressief door kleur

Antwerpen: transparantie

Rotterdam: plasticiteit

Gouda: bijzonder ensemble van laag en middelhoog

Lelystad: bonte reeks van onderscheidende gebouwen

Cambridge: laagbouw en buitenruimte in samenhang ontworpen

Cambridge: circulair materiaalgebruik

Antwerpen: reeks van verschillende torens

Een reeks van gebouwde voorbeelden uit Gouda en de rest van de wereld ter inspiratie. De beelden verwijzen met opzet niet 1 op 1 naar de criteria voor beeldkwaliteit. Ze schrijven niet voor, maar zijn ter uitdaging van initiatiefnemers en ontwerpers om met even goede, zorgvuldige of beeldbepalende toevoegingen te komen voor Gouda.

SPOORZONE, KADER VOOR BEELDKWALITEIT

INSPIRATIE

Gouda: groen en straatmeubilair geïntegreerd

Gouda: ruige natuurspeelplek

Eindhoven: lopen over het water

Wijnegem: hoogteverschillen natuurlijk opgelost

Gouda: lage oevers maken water goed zichtbaar

Gouda: groenblauwe omzoming

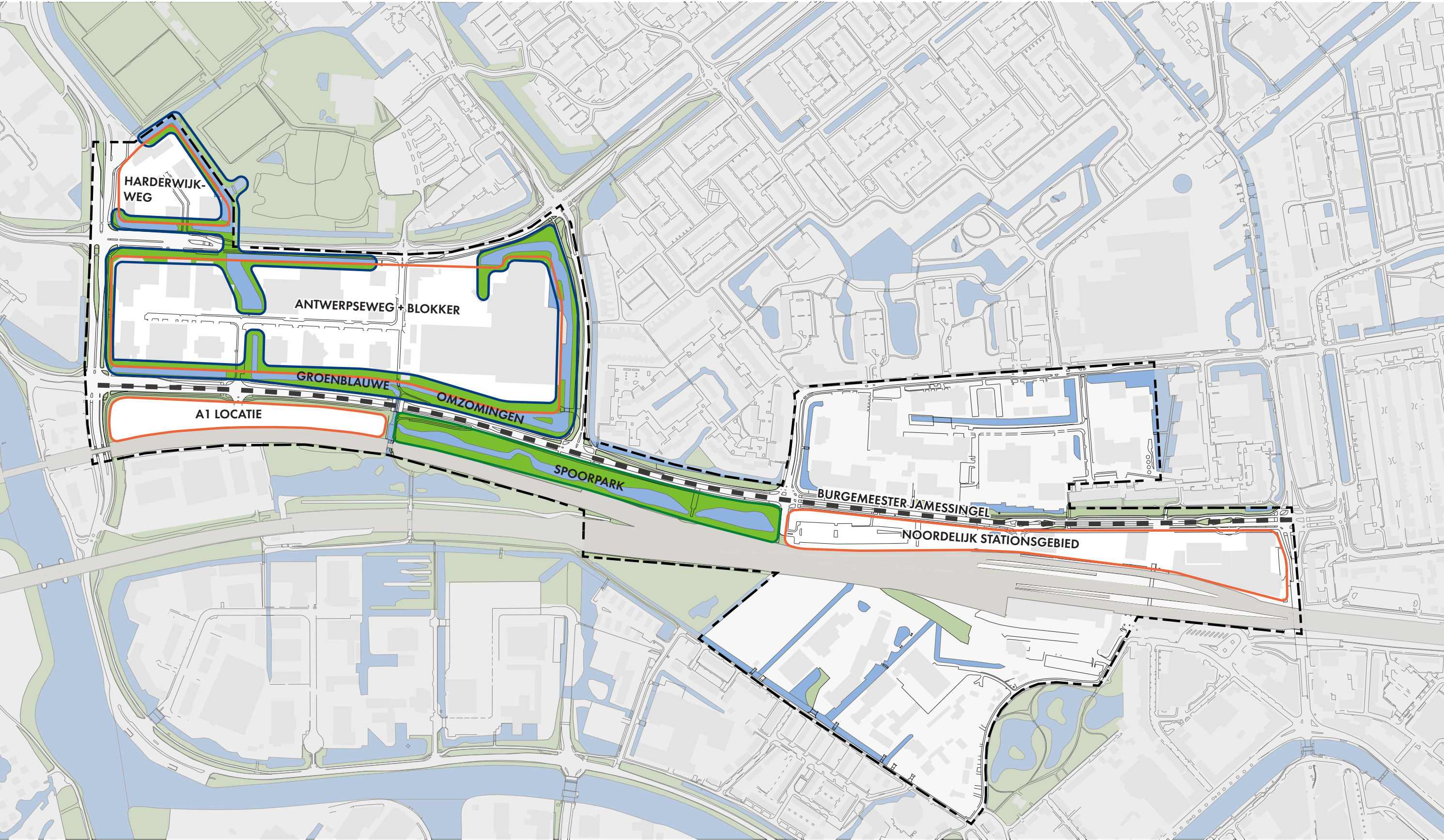

Gouda: groene omzoming van een woonblok

Gouda: semi-openbare tuin boven een parkeergarage

SAMENHANGENDE RUIMTELIJKE STRUCTUREN
KAART PROJECTGEBIED SPOORZONE

SAMENHANGENDE RUIMTELIJKE STRUCTUREN

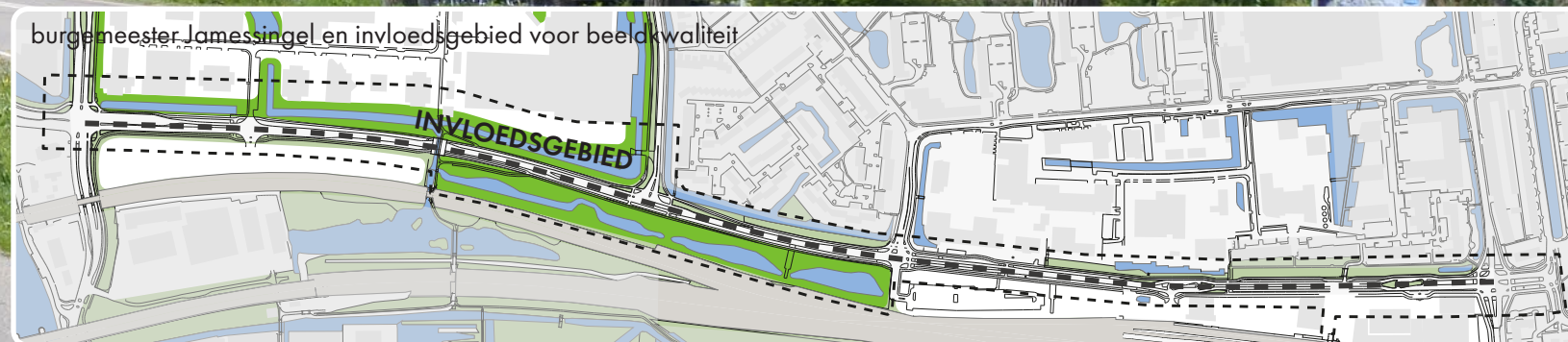
BURGEMEESTER JAMESSINGEL

De burgemeester Jamessingel is de twee kilometer lange ruggengraat van de Spoorzone. Over deze lengte passeert het afwisselend bebouwde en groene zones. Enkele kruisingen en in-en uitritten geven een steeds wisselend verkeersprofiel. En het bebouwingsprofiel is nergens symmetrisch.

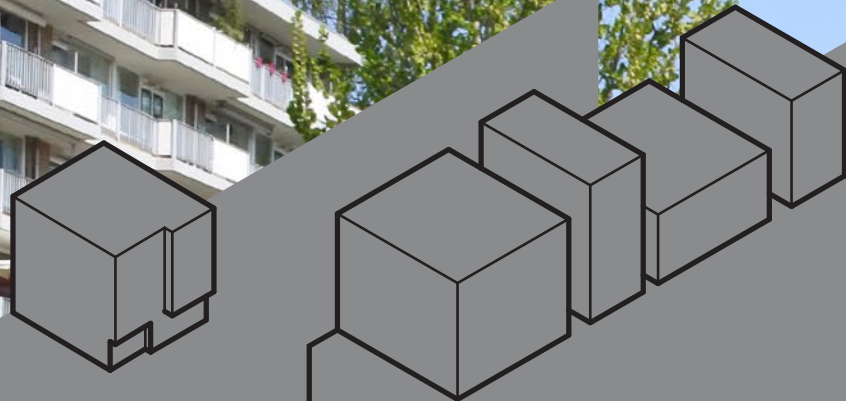
Meer samenhang in de straat ontstaat wanneer de verschillende delen met elkaar verweven worden. Het stedelijk stenige karakter rond de noordelijke stationsomgeving wordt verweven met de groene ruimte van het Spoorpark. En dat wordt op haar beurt verweven met het hoogstedelijke woonlandschap ter hoogte van het A1-kavel.

Voor het verweven van de verschillende delen kan gebruik worden gemaakt van de lineaire groene en blauwe elementen langs de burgemeester Jamessingel. Bomenrijen aan één zijde van de weg die met enige overlap worden opgevolgd door bomenrijen aan de andere zijde. Hagen, bloemenperken en bijzondere bermvegetatie versterken dit lineaire weven. Over de hele lengte is links of rechts of aan beide zijden water aanwezig. Door regelmatig zicht op het water en door de benaderbaarheid ervan voor voetgangers wordt ook dit een verbindend kenmerk van de ruggengraat van de Spoorzone.

Knooppunten vragen extra aandacht, voor de overhoekse werking van de architectuur, de zichtlijnen haaks op de Burgemeester Jamessingel en de ruimtelijke kwaliteit op het maaiveld.

SAMENHANGENDE RUIMTELIJKE STRUCTUREN NOORDELIJK STATIONSGBIED

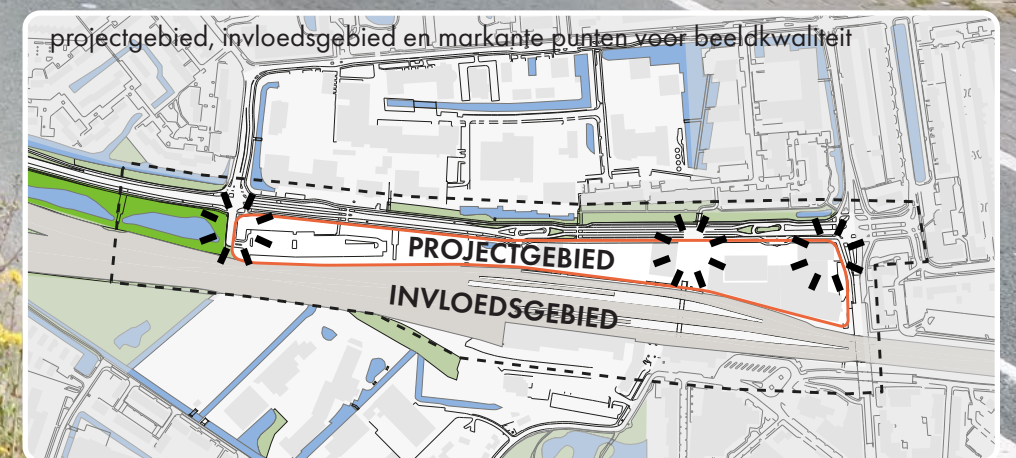

De directe stationsomgeving is nu al een reeks van markante gebouwen die georiënteerd zijn op de burgemeester Jamessingel. Ze zijn onderling heel verschillend in hun architectuur en maat, maar de plek verdraagt dit goed. De nieuwkomers kunnen deze reeks versterken. Doordat er al enige tijd is verstreken sinds het begin van de ontwikkeling en de verdere ontwikkeling ook niet geheel te voorspellen is, kan je spreken van een zich enigszins organisch ontwikkelend stuk stad. Enigszins, want wel volgens de leidraad van het Ontwikkelperspectief Spoorzone. Hierbij past een architectuurbeeld dat divers is en per gebouw een sterke eigen uitdrukking heeft.

Een reeks van kloeke (stoere, stevige) blokken, eenvoudige gebouwvormen met een op zichzelf staand karakter, geeft samenhang in de diversiteit en sluit aan bij de al aanwezige bebouwing. Bij nieuwe ontwikkelingen wordt dit stevige karakter bereikt door hebt beperken van de complexiteit in de gebouwvorm, zodat de architectuur van een gebouw spreekt als één geheel. Is een complexere bouwvorm onvermijdelijk, bijvoorbeeld meerdere hoge en lagere volumes, dan kan deze door parcellering, een opdeling in meerdere architectonische eenheden, gevormd worden tot een reeks van eenvoudige gebouwvormen met ieder een eigen architectonische uitdrukking.

De ruimtelijke kwaliteit in het noordelijk stationsgebied wordt ondersteund door een actieve, stedelijke plintzone die zorgt voor een aantrekkelijke en levendige openbare ruimte waar het prettig is om te verblijven.

Zowel de koppen van het projectgebied als de noordelijke stationsentree zijn markante punten. Deze vragen om extra zorgvuldigheid in de beeldkwaliteit.

SAMENHANGENDE RUIMTELIJKE STRUCTUREN

SPOORPARK

Het Spoorpark is een parkachtige zone langs de Burgemeester Jamessingel tussen het parkeerterrein van de Driestar en de A1-locatie. Doordat dit een functie heeft gekregen voor water- en groencompensatie vormt dit een latent stadspark. Door aanpassing van de paden en inrichtingselementen in een deel van het gebied kunnen aantrekkelijke plekken en recreatiemogelijkheden ontstaan. Het gebied is van belang voor de verdere ontwikkeling van natuur en biodiversiteit. Daarom blijft tenminste een kwart van het spoorpark vrij van wandel- of fietspaden. Dit deel van het Spoorpark wordt bewust niet verstoord in welk opzicht ook. Hier heeft de natuur voorrang

Bebouwing grenzend aan het Spoorpark dient een goede oriëntatie te hebben op het Spoorpark middels transparante, bewoonde gevels.

In het invloedsgebied van de Spoorzone, aansluitend op het Spoorpark, ligt een verzameling groene en blauwe gebiedjes, ontstaan als restruimte tussen de sporen (Spoorbos). De afzonderlijke delen zijn visueel op veel plekken van elkaar gescheiden, met alleen verbindingen via niet al te ruime onderdoorgangen. Vanuit de ruimtelijke kwaliteit bezien is van belang dat gaandeweg de doorzichten tussen de afzonderlijk delen van het spoorpark/spoorbos worden verbeterd, zodat het als een ruimtelijk eenheid wordt ervaren. Dit kan bijvoorbeeld door het aanpassen van routes uitkomend op de onderdoorgangen zodat rechttere zichtlijnen ontstaan, maar ook door het strategisch situeren van oriëntatiepunten aan weerszijden van die onderdoorgangen. Een oriëntatiepunt kan een bijzonder groenelement zijn, een inrichtingselement of een zicht op open water.

SAMENHANGENDE RUIMTELIJKE STRUCTUREN

A1 LOCATIE

Met meerdere woontorens, waarvan één echt hoogteaccent, wordt een herkenbare entree gecreëerd voor Gouda. De hoogbouw zal goed zichtbaar zijn langs de lange lijnen van de toegangswegen Goudse Poort, Nieuwe Gouwe O.Z. en het spoor. De torens benadrukken een hoogstedelijke woonomgeving.

De bebouwing heeft een hoogstedelijk karakter, maar er zijn niet overal publieke voorzieningen in de plint. Daarom wordt de bebouwing voor een groot deel 'met de voeten' in het groen gezet. Tussen de straat en de bebouwing bevindt zich een groene omzoming als overgang tussen de straat en de bebouwing. Daarmee ontwikkelt de locatie ook samenhang met het ernaast gelegen Spoorpark.

De langgerekte locatie kan zich ontwikkelen tot een reeks van op zichzelf staande torens verbonden door een plint die goed in het landschap is ingebed. Een lage plint kan volledig opgaan in het landschap, waarbij ook het dak boven deze plint een groenfunctie heeft.

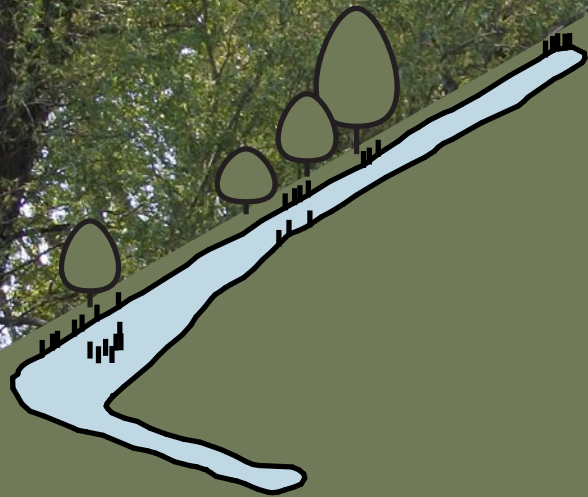
Als tussen de torens sprake is van meerdere bouwlagen, dan ontstaat een straatwand die de torens verbindt. Hoogbouw en laagbouw vormen dan samen een of meer ensembles. De groene omzoming rond het ensemble krijgt een meer stedelijk karakter.

De A1 locatie heeft een groot invloedsgebied. De bebouwing is hoog en de zichtlijnen zijn lang. Van planvoorstellen wordt verwacht dat de impact op de omgeving goed wordt onderzocht, in het bijzonder voor de twee markante uiteinden van de locatie. Hoe hoger een toren, of hoe breder een ensemble, hoe beeldbepalender het zal zijn. Dat vraagt om extra aandacht voor de ruimtelijke kwaliteit.

SAMENHANGENDE RUIMTELIJKE STRUCTUREN

GROENBLAUWE OMZOMINGEN

Een aantal plangebieden, zoals Antwerpseweg/ Blokkerlocatie en de Harderwijkweg, wordt geheel of gedeeltelijke omzoomd door groenblauwe structuren. Deze sloten met lage, groene overs zijn karakteristiek voor het gebied en voor Gouda. Het behoud en versterken van deze structuren draagt bij aan een gebiedseigen identiteit.

De omzomingen liggen doorgaans aan de 'achterzijde' van kavels. Er zijn daardoor geen toegangswegen en er is geen of weinig verharding nodig in deze omzomingen. En dat maakt het mogelijk dat bomen ruimte krijgen. Behoud en versterking van de boomstructuur, die op privégrond meer ad hoc is dan lineair, versterkt de ruimtelijke kwaliteit. Lage vegetatie dient niet volledig dicht te zijn, zodat er regelmatig visuele verbindingen zijn met het water.

Vanwege het beeldbepalende karakter en de zichtbaarheid vanuit de omringende openbare ruimte dient bebouwing grenzend aan deze omzomingen een alzijdig karakter te hebben. Er zijn geen achterkanten gericht op deze omzoming. De omgang met privétuinen aan de omzoming is terughoudend. Schuttingen en tuinhuisjes werken verrommelend.

Hier en daar kunnen accenten gemaakt worden door gebouwen met hun voeten in het water te zetten. Een goede relatie tussen de bebouwing en het water, op het niveau van het water, is dan belangrijk.

SAMENHANGENDE RUIMTELIJKE STRUCTUREN

ANTWERPSEWEG+BLOKKER

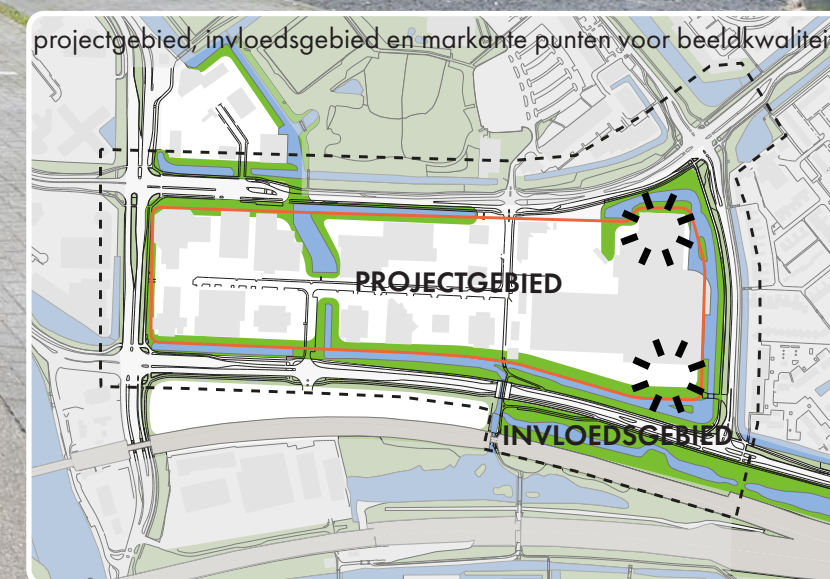

De omgeving van de Antwerpseweg en de Blokkerlocatie vormen een samenhangende ontwikkeling van stadse blokken. Er zijn soms iets verspringende rooilijnen en hier en daar hoogtesprongen in de bebouwing. Ieder blok is een eigen architectonisch ensemble waarin zowel grondgebonden wonen voorkomen als appartementen. De blokken hebben een omzoming op eigen terrein met een groen karakter. Privé buitenruimte aan de buitenzijde van de blokken is zorgvuldig mee ontworpen met de bebouwing en verdraagt geen schuttingen. Bewonersparkeren is opgelost binnen de contouren van de blokken.

De structuur van het gebied is robuust genoeg om een grote variatie in vorm en stijl tussen blokken te verdragen. Soms is variatie ook binnen een blok wenselijk, wanneer een blok(zijde) te groot wordt.

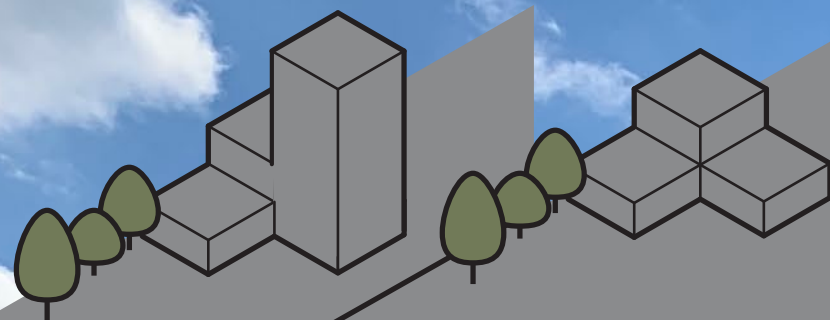
Bijzondere accenten geven een verrijking. Een gebouw dat met de voeten in het water staat, een gebouw dat wat verder terugspringt uit de rooilijn of een toren die zich losmaakt van een bouwblok. Vanuit de vorm van een kavel, of vanuit de ontwikkelstrategie (bijvoorbeeld transformatie in plaats van nieuwbouw) kunnen compactere gebouwwormen ontstaan die daardoor ook ruimer door semiopenbare ruimte omzoomd worden. Hoe ruimer de omzomende ruimte, hoe meer aandacht nodig is voor een zorgvuldige inrichting van deze ruimte.

Het invloedsgebied reikt tot en met de overzijde van omliggende infrastructuur zodat kansen voor aanknopingspunten met die overzijde benut kunnen worden. Hoogbouw op markante punten is zeer bepalend voor de uitstraling van het gebied en wordt goed vanuit de omgeving onderzocht.

SAMENHANGENDE RUIMTELIJKE STRUCTUREN

HARDERWIJKWEG

Het gebied van de Harderwijkweg ligt markant op de toegangsweg vanaf de A12. Er ligt hier een kans om een beeldbepalend accent te maken als onderdeel van een ensemble met verschillende bouwhoogtes. De veelhoekige vorm van de locatie biedt kansen voor bijzondere vormen in de gebouwen of in de tussenliggende ruimten. De zijde van het gebied die aansluit op het Groenhovenpark vraagt om een zorgvuldige overgang van het woongebied naar het park.

De relatief geïsoleerde ligging van dit plandeel ten opzichte van andere woongebieden en voorzieningen vergt aandacht voor de eigen kwaliteit op maaiveldniveau, en op de ruimtelijke verbinding met het aangrenzende Groenhovenpark. Een fysieke verbinding tussen de Harderwijkweg en het park zal in de planvorming nader uitgewerkt moeten worden. Een continuering van het parkkarakter tussen de gebouwen zorgt ervoor dat het beeld ontstaat van wonen in het park. Dit wordt ondersteund door een zo veel mogelijk bewoonde begane grond. Privé buitenruimte aan de buitenzijde van de blokken is zorgvuldig mee ontworpen met de bebouwing en verdraagt geen schuttingen.

Indien in een kavelpaspoort voor dit gebied een hoogteaccent wordt vastgesteld, dan is deze vanwege de lange zichtlijnen op deze plek automatisch een markant punt. Dit vergt een extra inspanning in de beeldkwaliteit en een goed onderzoek van de uitstraling op de omgeving.

Het invloedsgebied reikt tot en met het Groenhovenpark, om daarmee kansen te benutten om het projectgebied te beschouwen als een bebouwd en bewoond verlengstuk van het park.

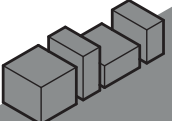
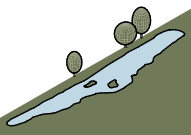
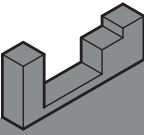
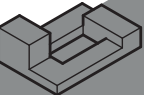
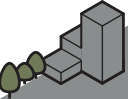
SAMENHANGENDE STRUCTUREN
OVERZICHT

Dit overzicht toont de criteria van toepassing op de verschillende ruimtelijke structuren,. De criteria worden op de volgende pagina's toegelicht.

De criteria met zwarte stippen zijn altijd van toepassing. De criteria met witte stippen bieden ruimte voor meerdere uitwerkingen.

Stedenbouw wijst de witte criteria nader per kavel toe, bijvoorbeeld in relatie tot bijzonderheden vanuit het kavelpaspoort of het programma.

Het programma/ kavelpaspoort met de toegewezen criteria wordt vervolgens voor advies voorgelegd aan de ARK. Hierna kan een initiatiefnemer de resterende keuzevrijheid zelf invullen."

	BURGEMEESTER JAMESSINGEL	NOORDELIJK STATIONSGBIED		SPOORPARK	A1-LOCATIE		GROENBLAUWE OMZOMINGEN	ANTWERPSEWEG + BLOKKERLOCATIE		HARDERWIJKWEG	
	 GEWEVEN GROENE LINTEN	 KLOEKE BLOKKEN	 GEPARCEL-LEERDE REEKS	 VERBONDEN PARK	 TORENS IN HET GROEN	 ENSEMBLES IN HET GROEN	 LAGE LAND-SCHAPPELIJKE OEVERS	 GELEDE BLOKKEN	 COMPACTE BLOKKEN	 ENSEMBLES IN HET GROEN	 HOGE ENSEMBLES IN HET GROEN
ALZIJDIGHEID		●			●	●		●	●	○	●
SLANKHEID					○						○
PLASTICITEIT OF RELIËF		○	○		○	○		○	○	○	○
TRANSPARANTIE		○	○		○	○		○	○	○	○
GELUIDWERING INTEGRAAL		●	●		●	●					
DIVERSE REEKS		●	●		○	○		○			
GEORIENTEERD OP HET GROEN				●			○				
GROENE PLINT					●						○
ZICHTBAAR CIRCULAIR		○	○		○	○		○		○	○
VERBINDENDE PLINT						●		○			
TOEGANKELIJK DEK					○						
ZICHT OP HET WATER	○			●			●				
GROEN IN GRIJS		●	●								
GRIJS IN GROEN				●	●	●	●		○	●	●
PLEKJES	○	○	○	○				○	○	○	○
BIJZONDERE ELEMENTEN i/d BUITENR.	○			○							
ECOLOGISCH/KLIMAATADAPTIEF	○			○			○				

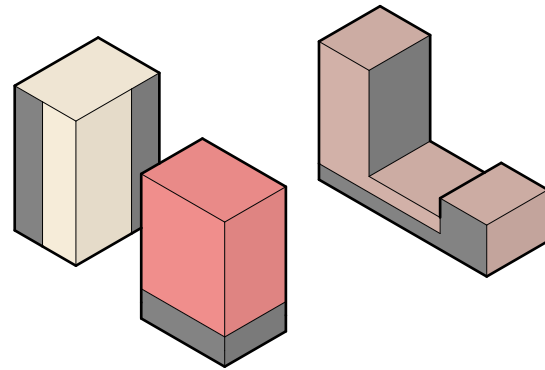
CRITERIA

BEBOUWING

ALZIJDIGHEID

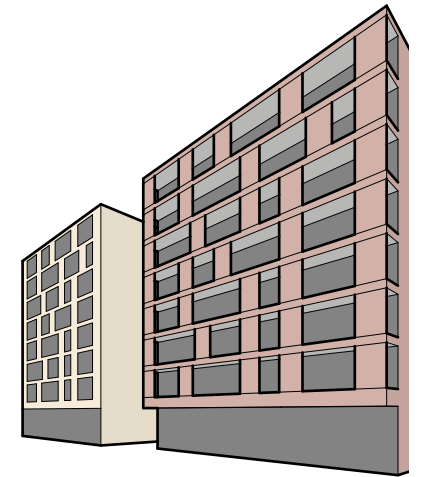
Alzijdigheid zorgt ervoor dat een hoog gebouw, dat vanuit verschillende kanten zichtbaar is, aan alle kanten gelijkwaardig is. De zijden zijn niet noodzakelijk identiek. Maar de architectonische middelen op verschillende gevels zijn met elkaar in balans.

Een goede inpassing van hoogbouw vergt een verkenning van de architectonische uitstraling zowel op korte afstand als op grotere afstand in verschillende richtingen. Daarmee ontstaat inzicht in de manier waarop het gebouw bijdraagt aan de ruimtelijke kwaliteit van de directe omgeving, aan herkenningspunten langs lange zichtlijnen en aan het silhouet van de stad.

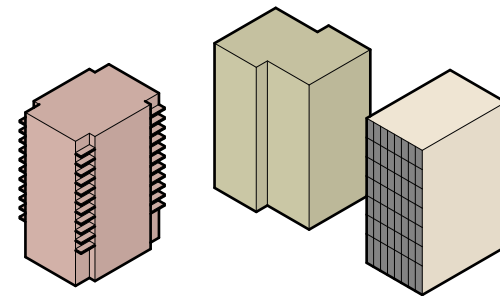
TRANSPARANTIE

Een transparant gebouw heeft overwegend grote gevelopeningen. Deze kunnen beglaasd zijn, of open waar er buitenruimten zijn. Het maakt de architectuur luchtig en zorgt dat het wonen zichtbaar wordt.

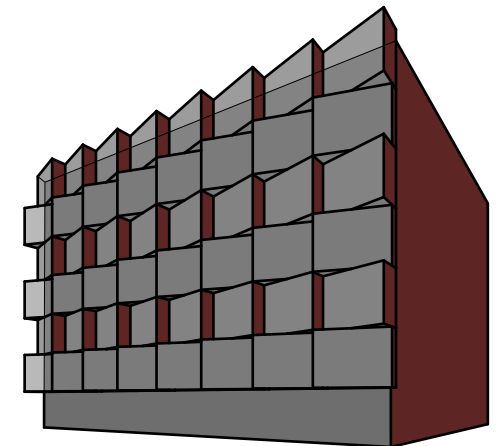
SLANKHEID

Slankheid maakt hoogbouw elegant. Door de inzet van architectonische middelen oogt een gebouw aanzienlijk slanker dan vanuit de verhoudingen van de bouwmassa zelf. Bijvoorbeeld balkons die niet uitkragen maar in lijn liggen met de gevel. Een geleding in het gevelvlak zorgt voor rijziger verhoudingen. Een gebouw met brede en smalle zijden kan haar smalle zijde extra accentueren in de architectuur zodat de aandacht hierop gevestigd wordt.

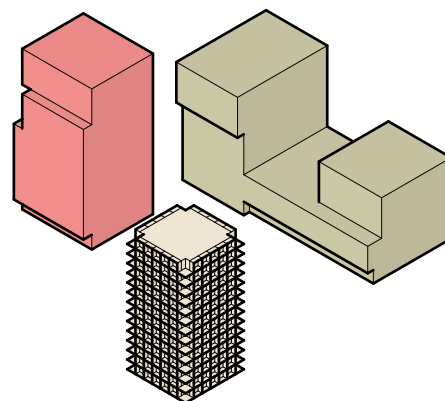
GELUIDWEREND INTEGRAAL

De geluidbelasting door de omringende infrastructuur vraagt soms om aanvullende maatregelen om geluid te weren. Met name bij balkons en dakterrassen kunnen die maatregelen beeldbepalend zijn. Bij een goed mee ontworpen geluidsvoorziening maakt de extra afscherming van deze buitenruimten, meestal grotendeels glas, integraal onderdeel uit van de gevel. Waar mogelijk wordt de ontwerpvrijheid benut om van zo'n glazen 'tweede gevel' een verbijzonderde gevel te maken.

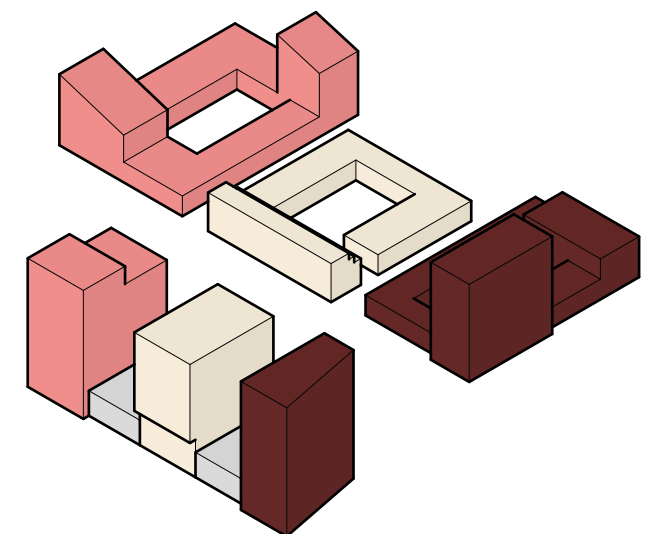
PLASTICITEIT OF RELIËF

Plasticiteit of reliëf in de gevel breekt vlakken en geeft daarmee schaal aan het gebouw. Het kan ritmiek verleendigen. De architectuur oogt verschillend vanuit verschillende hoeken en in verschillende lichtomstandigheden. Plasticiteit kan gebruikt worden om de compositie van een ensemble te verlevendigen en de onderdelen met elkaar in verhouding te brengen. Gevelopeningen kunnen worden benadrukt. Buitenruimten van woningen lenen zich goed om in een spel van plasticiteit meege-nomen te worden.

DIVERSE REEKS

Wanneer elke toren en elk ensemble een architectonische eenheid is met een eigen ontwerp, dan ontstaat een diverse reeks gebouwen. Die reeks is levendig en geeft uitdrukking aan de veelzijdigheid van stedelijk wonen in de stad. Er kunnen gemeenschappelijke kenmerken zijn, zeker bij meerdere architectonische eenheden in één ontwikkeling, maar het onderscheid gaat duidelijk verder dan variatie binnen een thema.

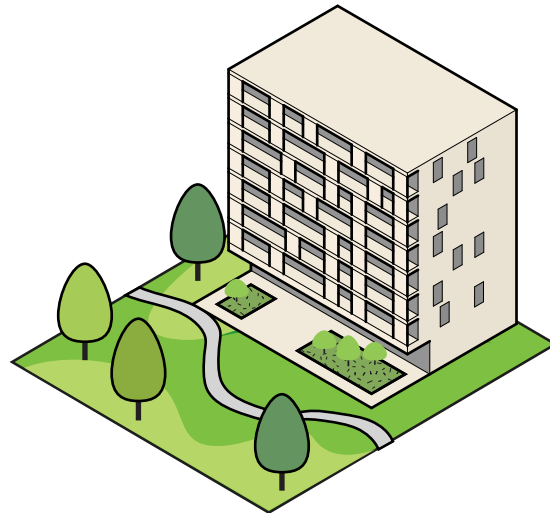
CRITERIA

BEBOUWING

GEORIENTEERD OP HET GROEN

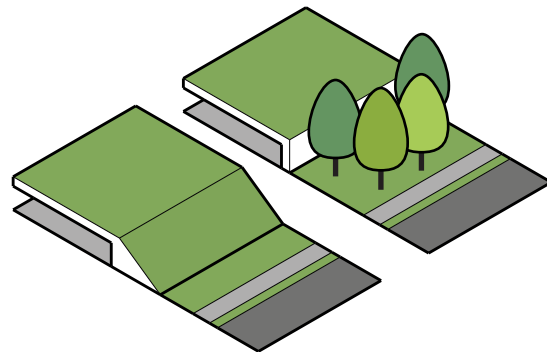
Bebouwing grenzend aan openbaar of semi-openbaar groen is duidelijk op deze groene ruimten georiënteerd, door bijvoorbeeld grote gevelopeningen. Dit draagt niet alleen bij aan de belevingswaarde van de gebruikers van de gebouwen, maar ook aan de kwaliteit van de groene ruimten. Door de aandacht die aan de architectuur gegeven wordt. En door het visuele contact tussen binnen en buiten, waarmee sociaal toezicht ontstaat in de groen buitenruimte.

Zorgvuldige overgangen tussen privé en (semi-)openbaar kunnen dit ondersteunen. Bijvoorbeeld integraal met de gebouwen mee ontworpen terrassen, pergola's, serres of toegangen van gebouwen.

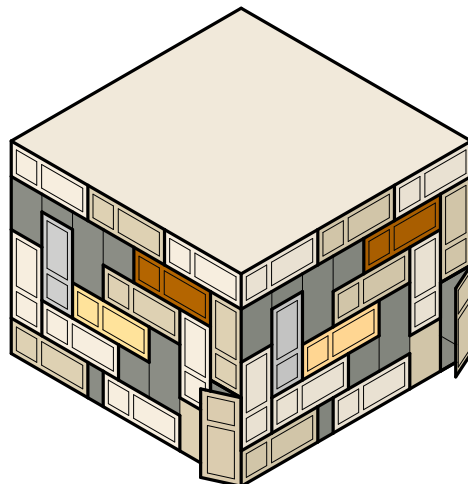
GROENE PLINT

Een groene plint is meer landschap dan gebouw. Dit kan een talud zijn waarachter een gebouwde parkeervoorziening schuil gaat. Het kan ook een groene gevel zijn die integraal onderdeel is van een groenontwerp op maaiveldniveau. Het kan ook een terugliggende gevel zijn die vrijwel volledig aan het zicht onttrokken wordt door bomen en heesters.

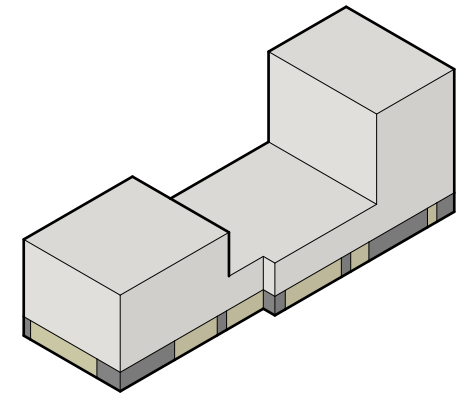
ZICHTBAAR CIRCULAIR

Circulair bouwen vraagt soms om het breken met conventies. Andere materialen, andere bouwmethoden. Dat maakt de ruimtelijke kwaliteit niet a priori beter. Maar een gebouw dat circulariteit in haar verschijning duidelijk etaleert is architectuur met een boodschap over een belangrijke transitie.

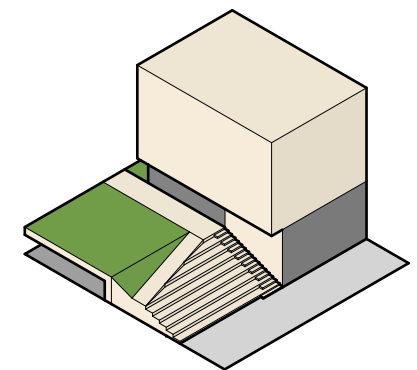
VERBINDENDE PLINT

De onderste bouwlaag van een ensemble is een belangrijk verbindend element. Het wordt daarom zoveel mogelijk ontworpen als een doorgaande plint. Deze plint heeft in de gevel een duidelijk grotere hoogte dan de overige bouwlagen. De plint wordt extra benadrukt door haar contrast met de bovenliggende gevels. Zowel open delen (bijvoorbeeld entrees) als gesloten delen van de plint zijn aantrekkelijk en in samenhang met elkaar vormgegeven. Lange 'dode' plinten worden vermeden.

TOEGANKELIJK DEK

Een hoger gelegen dek wordt goed toegankelijk wanneer de toegang integraal onderdeel is van de architectuur, op een duidelijk zichtbare plek is en goed toegankelijk voor een brede groep gebruikers. De vormgeving verduidelijkt of deze entree bedoeld is voor bewoners, bezoekers of een breder publiek.

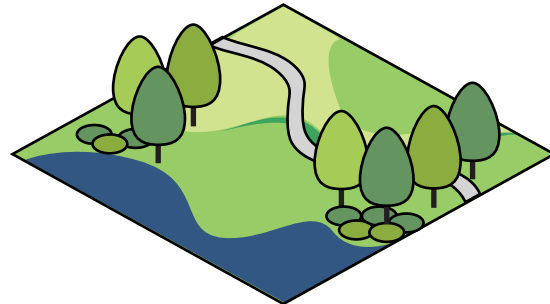
CRITERIA

MAAIVELD

ZICHT OP HET WATER

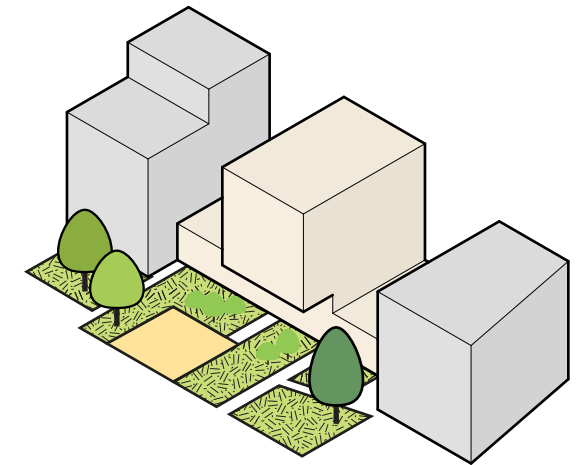
Lage, zachte oevers geven water een prominente plek in de buitenruimte van Gouda. De vegetatie op de oevers kan dit versterken. Hoge vegetatie beperkt zich tot clusters, of wordt bij grotere groenstructuren regelmatig onderbroken voor een doorzicht. Daarnaast zijn ook lange zichtlijnen over het water een kwaliteit, bij bruggen, duikers of uiteinden van waterlopen.

Incidenteel staan gebouwen met hun voeten in het water. Dan is de zicht- en gebruiksrelatie tussen het gebouw en het water belangrijk, met een beperkt hoogteverschil en voldoende transparantie. Vlonders, steigers en drijvende tuinen kunnen dit ondersteunen.

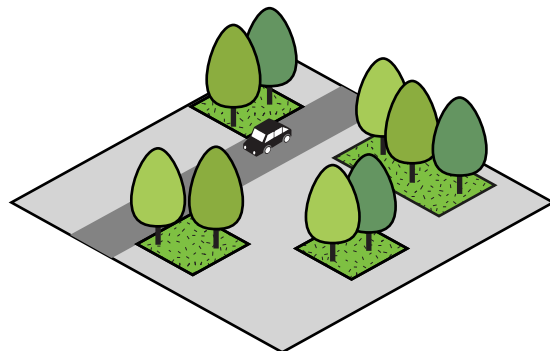
PLEKJES

Door een goede interactie tussen de architectuur en de inrichting van het maaiveld ontstaan in de openbare en semi-openbare ruimte plekjes met verblijfskwaliteit. Met name bij entrees, waar de sociale controle groot is, is dit een toegevoegde waarde. Plekjes maken de ruimte in de straat herkenbaar, nodigen uit om te verblijven en ontmoeten en geven rustpunten tijdens een wandeling of sport.

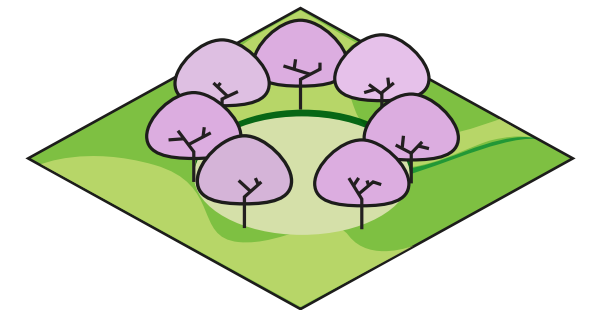
GROEN IN GRIJS

De ruimte heeft in de basis een verhard maaiveld, waarbinnen zich groen bevindt. Een goede regie op straatmeubilair zorgt ervoor dat niet overal een beetje is, maar dat ruime lege plekken worden afgewisseld met functionele plekken. Straatmeubilair en groen worden op elkaar afgestemd en waar mogelijk geïntegreerd, zoals bankjes rond bomen en plantenbakken. Grotere groene elementen bieden meer mogelijkheden dan kleinere, zoals het integreren van water. Verlichting is niet alleen functioneel maar accentueert ook bijzondere plekken in de ruimte.

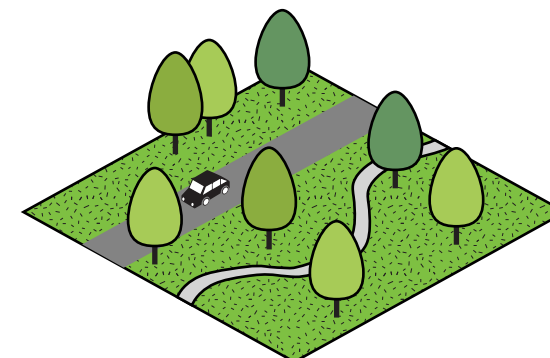
BIJZONDERE ELEMENTEN IN DE BUITENRUIMTE

Verbijzonderingen in de buitenruimte zorgen ervoor dat plekken herkenbaar worden als oriëntatiepunt, en betekenis krijgen. Dit kan een bijzondere groenvoorziening zijn, of kunst, of een gebruiksfunctie in de openbare ruimte zoals een voor die plek ontworpen zitje of een voorziening voor sport of spel. Het kan klein of groot zijn. Het is in elk geval uniek voor die specifieke plek. Wanneer meerdere plekken bijzondere elementen hebben krijgen ze met elkaar meerwaarde.

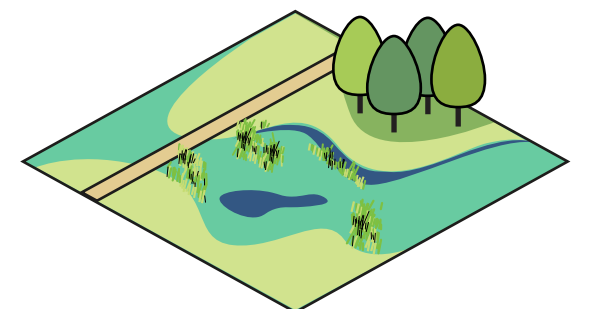
GRIJS IN GROEN

De ruimte heeft in de basis een onverhard maaiveld, waarbinnen zich verhardingen bevinden. De verhardingen zijn overwegend lineaire elementen zoals paden. Versnippering van groen door verharding wordt vermeden. Inrichtingselementen zijn waar mogelijk geïntegreerd binnen de lineaire verhardingen.

ECOLOGISCH EN KLIMAATADAPTIEF

Een inrichting van de buitenruimte die de versterking van de ecologie of klimaatadaptatie zichtbaar maakt, versterkt de ruimtelijke kwaliteit en maakt de werking van natuurlijke systemen in de stad leesbaar en beleefbaar. Maatregelen zijn afgeleid uit beleidsnota's of gaan daar nog een stap verder in. Voorbeelden zijn het gericht vergroten van de soortenrijkdom, natuurlijke systemen voor verbetering van de waterkwaliteit en luchtkwaliteit, tijdelijke opvang van regenwater en vegetatie met een verkoelend effect.

one architecture
new york city amsterdam

IN OPDRACHT VAN:

